

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 12 maja 2009 r.

Nr posiedzenia: 40

Posiedzeniu przewodniczył: senator Andrzej Person – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Program stypendialny Fundacji „Semper Polonia” w latach 1999–2009.
 2. Program stypendialny Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
 3. Informacja Ministerstwa Edukacji Narodowej na temat likwidowanych polskich placówek oświatowych za granicą.
 4. Sprawy różne.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Łukasz Abgarowicz, Ryszard Bender, Józef Bergier, Krystyna Bochenek, Barbara Borys-Damięcka, Władysław Dajczak, Stanisław Gogacz, Maria Pańczyk-Pozdziej, Andrzej Person, Czesław Ryszka, Tadeusz Skorupa, Andrzej Szewiński, Stanisław Zajęc,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:
 - dyrektor Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej Bogusław Szymański,
 - Ministerstwo Edukacji Narodowej:
 - podsekretarz stanu Krzysztof Stanowski,
 - dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej Claudia Torres,
 - naczelnik Wydziału ds. Polonii i Nauczania za Granicą w Departamencie Współpracy Międzynarodowej Małgorzata Krasuska,
 - Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
 - dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią Wojciech Tyciński,
 - Fundacja „Semper Polonia”:
 - prezes Zarządu Marek Hauszyld,
 - dyrektor biura Ireneusz Chodorek,
 - specjalista Marcin Kaweck,
 - Kancelaria Senatu:
 - dyrektor Biura Polonijnego Artur Kozłowski.

Przebieg posiedzenia:

- Ad. 1** Prezes Zarządu Fundacji „Semper Polonia” Marek Hauszyld przedstawił jej program stypendialny w latach 1999–2009. Pierwsze stypendia zostały wypłacone 27 studentom w roku akademickim 1999/2000. Na kompleksowe podejście do systemu stypendialnego Fundacji składa się konsekwentna

realizacja jej pięciu programów: szansa dla maturzystów, wyrównanie szans, program stypendialny, program kształcenia podyplomowego, program „Absolwent”. Liczba wniosków przekracza dwukrotnie lub trzykrotnie możliwości stypendialne Fundacji. Wnioski składane są dwukrotnie: w semestrze zimowym i letnim. Istotnym kryterium jest znajomość języka polskiego. Istotne znaczenie w procesie rekrutacyjnym odgrywają polskie placówki dyplomatyczno-kulturalne oraz członkowie klubów absolwenta. Placówki wypłacają też stypendia stypendystom. W komisji stypendialnej Fundacji zasiada senator Barbara Borys-Damięcka oraz senator Łukasz Abgarowicz. Stawki stypendialne odpowiadają średnim stawkom stypendialnym kraju, na którego terenie są wypłacane. Od 2006 r. działa elektroniczny system stypendialny zawierający wszystkie dane ważne dla systemu stypendialnego. Najwięcej stypendiów jest wypłacanych na Litwie, na drugim miejscu znajduje się Ukraina, a następnie Białoruś. W omawianym okresie zostało wypłaconych 11 251 stypendiów.

W dyskusji udział wzięli senatorowie: Krystyna Bochenek, Maria Pańczyk-Poździej, Marek Konopka, Andrzej Szewiński, Andrzej Person.

Ad. 2 Dyrektor Biura Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Bogusław Szymański omówił system stypendialny skierowany do cudzoziemców polskiego pochodzenia studiujących w Polsce. Liczba wszystkich spełniających te kryteria jest oceniana na 4 500 osób na ogólną liczbę 10 000 cudzoziemców studiujących w Polsce. 1800 osób otrzymuje stypendia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 71 osób – Ministerstwa Zdrowia, 18 osób – Ministerstwa Kultury. Stypendia doktoranckie uzyskuje ogółem 130 osób. Największa grupa, 500 osób, to obywatele Białorusi, 350 – Ukrainy, 40 – Mołdowy. Dokumenty przekazywane są do BUWiWM przez konsulaty, a w niektórych krajach, takich jak Białoruś i Ukraina, komisje odbywają się na miejscu. Pierwszy egzamin jest z języka polskiego, potem są testy kierunkowe, a na koniec rozmowa kwalifikacyjna. Na jedno miejsce przypada trzech chętnych. Przed trzema laty pojawił się problem osób posiadających podwójne obywatelstwo; takie osoby muszą odbywać studia w Polsce na takich samych prawach jak obywatele polscy. Osoby takie nie mają dostępu do stypendiów MNiSW, w tej sprawie stara się pomóc Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” za pomocą środków senackich.

W dyskusji wzięli udział senatorowie: Andrzej Person, Stanisław Gogacz, Józef Bergier oraz minister Krzysztof Stanowski.

Ad. 3 Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Krzysztof Stanowski potwierdził wiadomość o planowanej likwidacji 16 polskich placówek oświatowych za granicą. Będzie to dotyczyć 433 uczniów. W chwili obecnej naukę w trybie korespondencyjnym pobiera 247 osób z tej grupy, dla nich więc nie będzie to stanowiło żadnej różnicy, będą w dalszym ciągu pobierać naukę w identycznym trybie, po prostu źródło korespondencyjnej nauki przeniesie się z ośrodków do szkoły dla dzieci obywateli polskich przebywających służbowo za granicą przy ulicy Solec. Do decyzji o likwidacji polskich placówek oświatowych za granicą zmuszają MEN realia ekonomiczne. Do dopięcia budżetu tylko na rok 2009 brakuje 6 milionów złotych, a tylko w latach 2005–2007 o 40% wzrosła liczba uczniów w szkołach. 1/3 nauczycieli uczących w tych szkołach nie posiada odpowiednich kwalifikacji wymaganych przez polskie władze oświatowe. Kolejny wymóg jest taki, to by nauką było objętych minimum 30 dzieci. Likwidacja szkół jest też konsekwencją zlikwidowania w ostatnich miesiącach 19 konsulatów polskich, przy których funkcjonowały tzw. punkty konsultacyjne. Planowane jest stworzenie całkiem nowego systemu polskiej oświaty za granicą, spójnego i nowoczesnego. Należy sobie również odpowiedzieć na pytanie, czy Polskę stać na zapewnienie nauki w polskiej szkole za granicą każdemu dziecku z migrującej rodziny. Będzie stworzony system wyrównywania szans oświatowych dzieciom powracającym z zagranicy, co więcej, tzw. szkoły sobotnie otrzymają maksymalne wsparcie finansowe, metodyczne i podręcznikowe.

W dyskusji wzięli udział senatorowie Andrzej Person i Stanisław Gogacz. Przewodniczący Andrzej Person zaapelował, by wszelkim zmianom wprowadzanym do systemu szkół nauczających języka polskiego za granicą towarzyszył głęboki namysł.

Ad. 4 Przewodniczący Andrzej Person poinformował zebranych, że następne posiedzenie komisji będzie miało miejsce 6 maja o godzinie 17.00 w sali nr 217.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich.